

Sisäministeriö

Arpajaishallinto

Lainsäädäntöyksikkö

Pyynnöstä toimitamme lausuntomme arpajaislain uudistamista koskevasta esiselvityshankkeesta SM014:00/2018.

Sisäministeriö selvittää teknisiä keinoja, joilla voitaisiin estää muun kuin rahapelejä yksinoikeudella toimeenpanevan Veikkaus Oy:n sähköisesti välitettävien rahapelien pelaaminen Manner-Suomen alueella.

Teknisiä keinoja on olemassa, mutta ne ovat kierrettävissä. Blokkien kohdentaminen juuri rahapelaamiseen on kuitenkin haastavaa, ja niiden kattavaksi tekeminen mahdotonta.

Vastustammekin ulkomaille pelaamisen estämistä Suomessa. Seurauksena yleinen lainkuuliaisuus heikentyisi, oikeasti laittomat ulkomaiset pelintarjoajat saisivat markkinaosuutta ja sekä vedonlyöjät että pokerinpelaajat kärsisivät. Blokkauksen kustannukset ylittäisivät helposti Veikkauksen mahdollisen pienen väliaikaisen tuottojen lisääntymisen. Viranomaisresursseja laittoman markkinoinnin estämiseen tarvittaisiin nykytilanteessakin lisää ja niiden kohdistaminen internetin blokkaukseen olisi kansantaloudellisesti vahingollista.

Liitteenä suomalaiseen rahapelaamiseen liittyviä väitteitä, ja niihin liittyvät tietomme:

VÄITE: Suomalaisten asiakkaiden häviämä raha (pelikate) ulkomaisille vedonvälittäjille on 300 miljoonaa. Tämän rahan Veikkaus voittaisi nettiblokeilla.

FAKTA: Summa tulee konsulttitoimisto H2 Gambling Capital'ltä ja se vaikuttaa suuruusluokaltaan oikealta perustuen muutamien ulkomaisten pörssilistattujen välittäjien tulosraportteihin ja muihin alan kontakteihimme. Arviomme mukaan noin 75-80% tästä summasta koostuu erilaisista kasinopeleistä ja niihin verrattavissa olevista tuotteista.

Vaikka nettiblokkit toteutuisivat, niin mainittu 300 miljoonan pelikate ei siirry Veikkaukselle. Veikkauksen pelivalikoima on erilainen mitä ulkomaisilla toimijoilla ja Veikkaus ei tarjoa valikoimissaan kaikkia ihmisten suosikeiksi nousseita pelejä.

Erityisesti vedonlyöntipuolella Veikkauksen peliehdot ovat selkeästi ulkomaalaisia toimijoita heikommalla. Huonompien peliehtojen myötä ihmiset suurelta osin joko lopettaisivat pelaamisen tai etsisivät keinot kiertää tehottomat blokkaukset.

Suomi ei riitä Itävallan kanssakaan sellaiseksi pokeriverkoksi, jossa pelkäänsä pelaamalla voi ammattimaisesti pelata.

Ylimoitettut blokkaukset hankaloittaisivat myös rahapelien ulkopuolista netti- ja rahaliikennettä ja voisivat johtaa riitatilanteisiin ja korvausvaatimuksiin. Myöskin blokkauksen rakentamiseen ja ylläpitämiseen uppoavat kulut olisivat merkittävät. Veikkaushan ei näitä maksaisi, mutta on syytä tarkastella kansantaloudellista kokonais kuvaa.

On lisäksi huomioitava, että blokkausten myötä menetettäisiin tuloja: vedonlyönnistä ja/tai pokerista toimeentulonsa saavia pelaajia on Suomessa muutamia satoja. Tämän lisäksi on ulkomaisille pelifirmoille työskenteleviä ihmisiä, jotka tekevät työnsä ja maksavat veronsa Suomessa.

Arviomme mukaan tällaisia ihmisiä on ainakin 500 ja ammattipelaajien yhteenlaskettu vientitulo ulkomailta Suomeen on kymmeniä miljoonia. Markkinan sulkemisen myötä suurin osa alalla toimivista joutuisi joko vaihtamaan ammattia tai muuttamaan toiseen maahan. On vielä korostettava, että tämä ei tapahdu siksi, että tulot blokkien myötä pienenisivät, vaan Veikkauksen heikompien peliehtojen myötä ammattipelaajien liikevaihto kutistuisi lähelle nollaa ja tulot loppuisivat täysin.

VÄITE: Veikkauksen monopoli on paras pelijärjestelmä.

FAKTA: Väite on moniselitteinen eikä tästä ole puolueetonta tutkimusta. Veikkaus Oy ei ole kyennyt vähentämään pelihaittojen määrää, pikemminkin tilanne on mennyt heikompaan suuntaan. Veikkaus Oy mainostaa aggressiivisesti, kun muualla maailmassa mainostajien oma regulointi johtaa hyvin tuloksiin (Advertising Standards Authority, Uusi Seelanti). Myös peliyhtiöt itse ovat sopineet (UK) että ottelunaikaisia pelimainoksia pyritään vähentämään.

Veikkaus Oy:lla pelaaja ei kykene sulkemaan tiliään pysyvästi. Itselleen pelikiellon Veikkauksen peleihin saa vain vuodeksi kerrallaan. Pelikielto pitää hakea erikseen jokaiseen pelipaikkaan (Feel Vegasit, Pelaamot, Casino Helsinki) ja nettipeleihin.

Ruotsissa asiaan on kehitetty toimiva malli, koska yhdellä sivustolla (spelpaus.se) pystyy sulkemaan itsensä kaikista peliyhtiöasiakkuuksista.

VÄITE: Nykyisellä pelijärjestelmällä on laaja yhteiskunnallinen tuki. Kukaan ihmisten terveydestä ja hyvinvoinnista kiinnostunut ei halua markkinaliberaalin rahapelijärjestelmän tuloksia.

FAKTA: Vastustajiakin löytyy. Kyse on enemmänkin historiallisesta ja erinomaisesti mielikuvamarkkinoidusta ”suomalainen voittaa aina”-ajattelusta. Tietoisuuden kasvaessa myös yksinoikeusjärjestelmä kyseenalaistaminen on voimistunut. Veikkauksen edunsaajien maalamat uhkakuvat ovat perustuneet väärin faktoihin ja terminologiaan.

VÄITE: Kolmannes verkkopelaamisesta pelataan muualla kuin Veikkaukselle ja ulkomaisten yhtiöiden osuus haitoista on suurempi kuin näiden yhtiöiden osuus markkinasta.

FAKTA: Peluurin raporteista ei voi tehdä muuta johtopäätöstä kuin että ongelmia esiintyy samassa suhteessa.

VÄITE: Toimiluvallisilla ja toimiluvattomilla peliyhtiöillä on eri pelisäännöt. Siitä syntyy epäreilu kilpailu.

FAKTA: EU-laki antaa suomalaisille valinnan vapauden ja mahdollisuuden ostaa tuotteensa vaikkapa maltalaiselta yritykseltä. Näin tekee myös Veikkaus Oy sillä yhtiön uuden vedonlyöntialustan tuottaa maltalainen SBTech-yhtiö (2020 alkaen). Veikkaus panostaa myös

merkittävästi digitaalisiin kasinopeleihin sillä yhtiö on tehnyt asiakassopimukset kansainvälisten peliyhtiöiden NetEnt:n ja Yggdrasil:n kanssa.

Veikkauksen kilpailuetuna ovat avoin markkinointi ja ylivoimaisesti paras tietokanta suomalaisista asiakkaista ja heidän pelitottumuksistaan. Yhtiöllä on selvästi paras kilpailuasema Suomessa.

VÄITE: EU:n muissa jäsenmaissa ei ole samanlaista rahapelijärjestelmää kuin Suomessa, mutta sillä miten suhtaudutaan toimiluvattomiin toimijoihin, ei ole EU-kysymys.

FAKTA: Blokkauksena tavoitteena tuottojen lisääminen rikkoisi nimenomaan EU:n perusoikeuskirjaa ja useita sen artikloja. Lisenssijärjestelmän toiminnan turvaamisesta ei voi verrata yksinoikeusjärjestelmään. Lisenssijärjestelmässä kaikilla on vapaus hakea kohdevaltiossa pelilisenssiä. Monopolijärjestelmässä tätä mahdollisuutta ei ole.

VÄITE: Rahapelitoiminta on luvanvaraista toimintaa kaikkialla eli mikäli on lupa, niin on laillinen toimija. Tämä ei tietenkään tarkoita, että lupa jossakin maassa antaa luvan toimia jossain toisessa maassa.

Veikkauksella ei ole verkossa tosiasiallista yksinoikeutta. Verkon haasteet on tiedostanut jo 21 Euroopan maata, jotka suojaavat virallisia toimijoita epäreilulta kilpailulta rajoittamalla pelaamista kyseisessä maassa toimiluvattomilla sivustoilla.

FAKTA: Veikkaus johto viittaa lisenssijärjestelmän valtioihin ja puhuu silti omasta ”epäreilusta kilpailutilanteestaan”. Tämä on vähintäänkin kyseenalainen puolittuus. Lisenssijärjestelmä on täysin avoin ja reilu kaikille lisenssin hakeneille. Missään muualla Euroopassa itsessään kilpailua epäreilusti rajoittavaa monopolijärjestelmää ei ole tuettu nettiblokeilla.

VÄITE: Jos virallisen toimijan ohella toimii ns. vapaamatkustajia, syntyy epäreilu kilpailutilanne.

FAKTA: Lisenssijärjestelmässä voisi syntyä ”vapaamatkustajuuasetelma” ja siksi lisenssimallissa blokkauks on perusteltua. Yksinoikeusjärjestelmässä ”vapaamatkustajuus” ei toteudu, koska ulkomaille pelaamista ei ole kielletty. EU-laki antaa suomalaisille valinnanvapauden ostaa tuotteensa muualtakin kuin Suomesta.

VÄITE: Suomessa saa mainostaa vain ns. vihreitä pelejä ja pelaamista pyritään kanavoimaan näihin vähemmän haitallisiin peleihin. Esimerkiksi Ruotsissa mainostetaan rahapelejä kymmenkertaisesti Suomeen verrattuna ja se kohdistuu peleihin, joiden mainostaminen meillä on kielletty.

FAKTA: Veikkaus Oy operoi valtavalla markkinointibudjetilla, kokeilee säännöllisesti lainsäädännön rajoja, mainostaa myös ns. punaisia pelejä ja pyrkii hämärtämään päivän selvää markkinointia puhumalla ”tuoteinformaatiosta”. Poliisihallitus on puuttunut lukuisia kertoja Veikkauksen mainontaan ja markkinointiin.

”Tuoteinformaatio” on oikeasti markkinointia. Lisäksi Veikkauksen kaikki nettipelit ovat saman katon alla, eli ”tuoteinformaatio” punaisista peleistä saadaan kustannustehokkaasti kohdennettua vain vihreitä pelaavillekin.

VÄITE: Veikkauksen edunsaajien näkökulmasta yksinoikeus on paras tapa tuottaa varoja yleishyödyllisiin kansalaisyhteiskunnan tehtäviin ja vähentää rahapelaamisesta aiheutuvia ongelmia

FAKTA: Tutkimuksin on osoitettu, että rahapelaamisesta aiheutuvat ongelmat eivät ole ainakaan vähentyneet. Suoraan Suomen tilanteeseen sopivia erilaisten pelijärjestelmien tuotto-odotuksista mittaavia tutkimuksia ei ole olemassa.